

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.23.3.2023

**Pani
Beata Pawlik
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Przysusze
ul. Szkolna 3
26-400 Przysucha**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/085 – Realizacja przez wybrane samorzady powiatowe województwa mazowieckiego zadań w zakresie zaopatrzenia osób z niepełnosprawnościami w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przysusze ¹ , ul. Szkolna 3, 26-400 Przysucha.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Pawlik, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przysusze ² , od 1 maja 2022 r. ³
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie pod względem organizacyjno-funkcyjnym warunków realizacji zadań z zakresu dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.2. Wykonywanie zadań związanych z dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 (I-III kwartał), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, dotyczących zdarzeń mających wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Jan Sulima, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/176/2023 z 18 września 2023 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: PCPR, Centrum.

² Dalej: dyrektor Centrum, dyrektor PCPR, dyrektor.

³ W okresie od 1 września 2021 r. do 30 kwietnia 2022 r. p. Beata Pawlik pełniła obowiązki dyrektora Centrum. Od 1 października 2018 r. do 31 sierpnia p.o. dyrektora PCPR była p. Grażyna Więckowska.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wdrożone w Centrum rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne umożliwiły właściwą realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁶, w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, a także zapewniały prawidłowe gospodarowanie, przeznaczonymi na ten cel, środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁷, ich pełne wykorzystanie, zgodnie z zasadami przyjętymi w powiecie.

We współpracy z innymi podmiotami aktywnie pozyskiwano informacje na temat sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu, niezbędne dla rzetelnego wywiązywania się z obowiązków ustawowych, a prowadzone działania informacyjne miały na celu dotarcie do szerokiego kręgu osób mogących skorzystać z finansowego wsparcia.

Sposób przyjmowania, rozpatrywania i akceptacji wniosków zapewniał obiektywizm i przejrzystość tego procesu. Na bieżąco monitorowano stopień wykorzystania środków Funduszu, biorąc pod uwagę bieżące i przewidywane potrzeby w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, elastycznie reagując na zmieniające się uwarunkowania.

Stwierdzono natomiast liczne przypadki niedochowania terminów rozpatrzenia wniosków i wypłaty dofinansowania, a także niedostosowanie strony internetowej Centrum do niektórych wymogów określonych ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych⁸.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie pod względem organizacyjno-funkcjonalnym warunków realizacji zadań z zakresu dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Opis stanu faktycznego

1.1. Na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji, w latach 2021-2023, powiat przysuski otrzymał z PFRON środki finansowe w wysokości 10 551,9 tys. zł, z czego w: 2021 r. - 3 019,3 tys. zł, 2022 r. - 3 471,6 tys. zł i 2023 r. - 4 061,0 tys. zł (do 30 września wydatkowano 2 832,5 tys. zł). Ww. środki zostały wydatkowane na dofinansowanie:

- kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej¹⁰, odpowiednio: 2 595,1 tys. zł, 3 078,0 tys. zł i 3 492,0 tys. zł (do 30 września wydatkowano 2 488,8 tys. zł);
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych odpowiednio: 25,0 tys. zł, 39,0 tys. zł i 53,7 tys. zł (do 30 września wydatkowano 11,0 tys. zł);

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2023 poz. 100, ze zm., dalej: ustawa o rehabilitacji.

⁷ Dalej: PFRON, Fundusz.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: ustawa o dostępności cyfrowej.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Prowadzonych przez dwie fundacje w Borkowicach i Lipinach. Dalej: WTZ.

- zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze odpowiednio: 243,9 tys. zł, 217,2 tys. zł i 303,3 tys. zł, (do 30 września wydatkowano 223,8 tys. zł);
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny odpowiednio: 5,9 tys. zł, 9,9 tys. zł, i 15,0 tys. zł (do 30 września wydatkowano 10,8 tys. zł);
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych odpowiednio: 27,7 tys. zł, 0,0 tys. zł i 45,0 tys. zł (do 30 września wydatkowano 29,6 tys. zł);
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych odpowiednio: 81,2 tys. zł, 69,7 tys. zł, tys. zł i 80,0 tys. zł (do 30 września wydatkowano 35,8 tys. zł);
- zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu (art. 11), realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Przysusze¹¹ odpowiednio: 40,5 tys. zł, 57,8 tys. zł i 72,0 tys. zł (do 30 września wydatkowano 32,7 tys. zł).

Oprócz środków otrzymanych z PFRON, w latach 2021-2023 (do 30 września) powiat, na podstawie art. 10b pkt. 2a ustawy o rehabilitacji, dofinansował z własnych środków funkcjonowanie WTZ w kwocie odpowiednio: 688,4 tys. zł (20,97% całkowitych kosztów działalności warsztatów), 789,9 tys. zł (20,42%) i 448,5 tys. zł (15,27%).

(akta kontroli str. 232, 242, 252 i 327-351 oraz 372-383)

W latach objętych kontrolą Starostwo Powiatowe w Przysusze¹² nie przekazywało środków pochodzących z dochodów własnych powiatu na dofinansowanie pozostałych zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Na pytanie, dlaczego w budżecie powiatu nie przewidziano środków na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawanego osobom niepełnosprawnym Starosta Przysuski¹³ wyjaśnił, że z uwagi na brak wolnych środków nie przewidziano w budżetach Powiatu na lata 2021-2023 dofinansowania ww. zadań.

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że w latach objętych kontrolą nie występowała do starostwa o dodatkowe środki na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji, ponieważ w budżecie powiatu nie było przewidzianych dodatkowych środków na realizację ww. zadań. Wyjaśniła także, że corocznie przedstawiała radzie powiatu sprawozdania z działalności Centrum, z których wynikało, że w poszczególnych latach występował niedobór środków w stosunku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 315 i 396-398)

1.2. Dane dotyczące liczby osób z niepełnosprawnościami zamieszkałych na terenie powiatu, Centrum uzyskiwało z informacji o wysokości środków PFRON przypadających powiatowi w poszczególnych latach objętych kontrolą – na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji¹⁴. W informacjach tych zawarte są dane GUS o liczbie dzieci (0-14 lat) i osób (15 lat i więcej) zamieszkałych w powiecie oraz wskaźniki częstości niepełnosprawności w powiecie orzeczonej wśród osób w wieku powyżej 15 lat, a także o liczbie osób niepełnosprawnych bezrobotnych i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu. Dyrektor Centrum wyjaśniła, że wiedzę na temat liczby, sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami zamieszkałymi na terenie powiatu, Centrum pozyskiwało

¹¹ Dalej także: urząd pracy.

¹² Dalej: starostwo.

¹³ Dalej: starosta.

¹⁴ Informacje te zostały przekazywane przy pismach PFRON z dnia: 18 lutego 2021 r., 17 lutego 2022 r. i 16 lutego 2023 r.

także od ośmiu ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu¹⁵, Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze, Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Przysusze, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu¹⁶, organizacji pozarządowych zajmujących się działaniem na rzecz osób z niepełnosprawnościami¹⁷, a także poprzez kontakty telefoniczne i bezpośredni kontakt z osobami potrzebującymi pomocy.

(akta kontroli str. 84, 138, 188, 265, 315-319, 323-326)

Analiza potrzeb osób z niepełnosprawnościami przeprowadzana była trakcie tworzenia Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, który został przyjęty uchwałą Rady Powiatu nr IX/80/2015 z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Przysuskiego na lata 2016-2022. W programie tym m.in. przedstawiono charakterystykę problemów, na które napotykają niepełnosprawni oraz siedem głównych grup osób z niepełnosprawnościami. Ponadto w programie zidentyfikowano liczbę osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu przysuskiego w latach 2012-2014 oraz problemy i zagrożenia dotyczące osób niepełnosprawnych. W dalszej części programu opisano działania, jakie należy podjąć na terenie powiatu, aby odbudowywać i umacniać umiejętności uczestniczenia osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym. Do działań tych zaliczono: prowadzenie aktywnej polityki rynku pracy dla osób z niepełnosprawnościami; przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami; tworzenie otoczenia przyjaznego osobom z niepełnosprawnościami, tj. np. likwidacja barier funkcjonalnych; zapobieganie powstawania niepełnosprawności, tj. wczesne rozpoznawanie, diagnoza, terapia rehabilitacyjna małych dzieci; minimalizowanie skutków niepełnosprawności, tj. klasy integracyjne, usługi, rehabilitacyjne, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz turnusy rehabilitacyjne.

(akta kontroli str. 279-311)

1.3. W latach objętych kontrolą PCPR brało udział w pracach nad podziałem środków z PFRON przeznaczonych na rehabilitację społeczną i zawodową, w tym na poszczególne zadania w zakresie rehabilitacji społecznej. Po otrzymaniu informacji¹⁸ o wysokości środków otrzymanych z PFRON na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji przypadających na dany rok, w Centrum przygotowywane były projekty uchwał rady powiatu w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz społecznej realizowanych ze środków Funduszu oraz uchwał Zarządu Powiatu w Przysusze¹⁹ w sprawie określenia wysokości środków z PFRON na realizowane przez powiat zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Projekty uchwał były opiniowane przez powiatową społeczną radę ds. osób niepełnosprawnych²⁰.

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że przy podziale środków PCPR kierowało się potrzebami osób niepełnosprawnych, które wynikają z analizy złożonych wniosków o dofinansowanie na poszczególne zadania oraz doświadczeniem z lat poprzednich.

¹⁵ W latach 2021-2023 (do 30 września) Dyrektor PCPR co roku organizowała spotkania informacyjne z kierownikami oraz pracownikami MOPS w Przysusze oraz z siedmioma GOPS w: Gielniowie, Klwowie, Potworowie, Odrzywole, Rusinowie, Borkowicach i Wieniawie, które odbyły się w dniu: 5 października 2021 r., 12 stycznia 2022 r., 18 października 2022 r. i 10 stycznia 2023 r.

¹⁶ W dniu 30 grudnia 2014 r. powiat podpisał porozumienie z powiatem radomskim o współpracy powiatów w zakresie orzekania o niepełnosprawności. Zgodnie z tym porozumieniem powiat przysuski powierzył, a powiat radomski przejął prowadzenie zadań z ustawy o rehabilitacji w zakresie orzekania o stopniu niepełnosprawności i niepełnosprawności osób z terenu Powiatu, wydawaniu legitymacji i kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

¹⁷ Tj.: Fundacją „ADMAR”, Fundacją „OPOKA DLA WAS”, Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Przyjacieli”, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Pomóż mi być”, Kolem Polskiego Związku Niewidomych.

¹⁸ Informacje te wpływały do starostwa 23 lutego każdego roku objętego kontrolą.

¹⁹ Dalej: zarząd powiatu.

²⁰ Powołaną zarządzeniami starosty nr: 27/2019 z dnia 19 lipca 2019 r. (na kadencję w latach 2019-2023) i 16/2023 z dnia 7 czerwca 2023 r. (na kadencję w latach 2023-2027). Dalej: rada społeczna.

Przy planowaniu budżetu na zadania ustawowe brane były również pod uwagę potrzeby rehabilitacji zawodowej zgłaszane przez urząd pracy.

W latach 2021-2023 rada powiatu podjęła uchwały w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz społecznej realizowanych przez powiat ze środków PFRON w danym roku, tj. nr: XV/136/2021 z dnia 18 marca 2021 r., XXI/180/2022 z dnia 24 marca 2022 r., XXIX/228/2023 z dnia 30 marca 2023 r.

Wymienionymi uchwałami rada powiatu przeznaczała otrzymane środki Funduszu na zadania z zakresu:

- rehabilitacji społecznej określone w art. 35a ustawy o rehabilitacji, na dofinansowanie do: turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się, kosztów działania WTZ oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- rehabilitacji zawodowej określone w art. 11 ww. ustawy, na dofinansowanie zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu.

Starosta wyjaśnił m.in., że ww. uchwały rady powiatu nie były przesyłane do publikacji w wojewódzkim dzienniku urzędowym, ponieważ nie są aktem prawa miejscowego.

Wykonanie ww. uchwał rada powiatu powierzyła zarządowi powiatu, który w latach 2021-2023 podjął uchwały w sprawie określenia wysokości środków z PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane przez powiat w danym roku²¹.

(akta kontroli str. 80-105, 136-158, 186-209, 320 i 399)

1.4. PCPR monitorował stopień wykorzystania środków PFRON przeznaczonych na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze poprzez bieżącą analizę złożonych wniosków o dofinansowanie i poniesionych wydatków na rehabilitację społeczną. Na podstawie tej analizy PCPR sporządzało projekty uchwał zarządu powiatu w sprawie zmian w wysokości kwot przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym dotyczących zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W trakcie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, Centrum cyklicznie, w miarę potrzeb wynikających ze złożonych i rozpatrzonych pozytywnie wniosków o dofinansowanie, składało do PFRON wnioski o przekazanie środków finansowych. Stopień wykorzystania środków Funduszu przedstawiany był w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych samorządu powiatowego o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON (Sp-P).

(akta kontroli str. 316-317 i 425-430)

W uzgodnieniu z powiatowym urzędem pracy, w trakcie roku Centrum przedstawiało organom powiatu propozycje zmian w podziale środków przeznaczanych na rehabilitację społeczną i zawodową. W 2021 r., w związku z wystąpieniem urzędu pracy²² o dodatkowe środki na rehabilitację zawodową w kwocie 15,9 tys. zł, dokonano przesunięcia wnioskowanej kwoty ze środków przeznaczonych na rehabilitację społeczną. Natomiast w 2022 r. urząd pracy przekazał niewykorzystane środki finansowe w kwocie 2,2 tys. zł z zakresu rehabilitacji zawodowej, które wykorzystane zostały na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W 2023 r.

²¹ Uchwały zarządu powiatu: nr: 23/2021 z dnia 24 marca 2021 r., 28/2022 z dnia 25 marca 2022 r., 26/2023 z dnia 31 marca 2023 r.

²² Pisma znak: CAZ.071.1.2021.RS z dnia 30 czerwca 2021 r. (zwiększenie wydatków o 10,0 tys. zł) i CAZ.071.2.2021.RS z dnia 2 września 2021 r. (zwiększenie wydatków o 5,8 tys. zł).

Fundusz poinformował natomiast Centrum²³ o zwiększeniu środków na dofinansowanie WTZ o 29,5 tys. zł.

W latach 2021-2022 Centrum wykorzystało w całości środki przeznaczone na rehabilitację społeczną, w tym na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Dyrektor Centrum nie występowała do Funduszu o dodatkowe środki na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, ponieważ została poinformowana telefonicznie przez Mazowiecki Oddział PFRON, że Fundusz nie rozpatruje spraw zgłaszanych indywidualnie przez poszczególne PCPR. Jeśli ma dodatkowe środki to dzieli je zgodnie z algorytmem na wszystkie powiaty z terenu województwa mazowieckiego.

(akta kontroli str. 317, 106-120, 128, 159 i 210-212)

1.5. W latach objętych kontrolą zasady przyznawania dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, określane były w uchwałach zarządu powiatu w sprawie zasad oraz wysokości dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych, sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ze środków Funduszu²⁴.

W ww. uchwałach ustalono m.in., że wysokość dofinansowania do:

- zaopatrzenia w aparat słuchowy dla osoby dorosłej będzie wynosić 1,5 tys. zł w 2021 r., a w latach 2022-2023 tysiąc złotych oraz do wkładki usznej 50 zł;
- zakupu sprzętu rehabilitacyjnego będzie wynosić do 80% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do kwoty 2,5 tys. zł;

W uchwałach tych zawarto również postanowienie, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowanie może być przeznaczone z pominięciem zasad określonych w uchwałach zarządu powiatu i wtedy należy stosować przepisy rozporządzenia w sprawie określenia zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Funduszu.

(akta kontroli str. 104-105, 156-158, 207-209)

Starosta wyjaśnił, że *podstawą działania Zarządu Powiatu jest art. 32 pkt 1 ustawy o samorządzie powiatowym. Jako ciało kolegialne swoje decyzje o charakterze zarządczym Zarząd Powiatu podejmuje w formie uchwał. Żadna z ww. uchwał nie kształtuje żadnego uprawnienia lub obowiązku odrębnego od określonych w ustawie, a jedynie określa sposób wykonania przepisów ustawowych i wydanych na podstawie ustawy tak, aby były one realizowane obiektywnie, bez żadnej uznaniowości, proporcjonalnie do środków, którymi Powiat dysponował na realizację zadania określonego w ustawie. Uchwały te w sposób jednoznaczny wskazują na ich wykonawczy charakter w stosunku do ustawy i rozporządzenia jako bezpośrednich podstaw do uzyskania świadczenia przez osoby uprawnione. W tym znaczeniu uchwały Zarządu Powiatu mają jedynie charakter porządkujący procedowanie przy wykonywaniu ustawy i mieszczą się w zakresie zarządzania wykonaniem zadania powiatu określonego przepisami prawa.*

(akta kontroli str. 398)

1.6. Dyrektor Centrum wyjaśniła, że w PCPR nie przyjęto dodatkowych, wewnętrznych zasad i procedur w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,

²³ Pismem znak DF.WSA.363..2023 z dnia 28 czerwca 2023 r.

²⁴ Uchwały zarządu powiatu: r: 24/2021 z dnia 24 marca 2021 r., 29/2022 z dnia 25 marca 2022 r., 27/2023 z dnia 31 marca 2023 r.

przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, ponieważ zasady w tym zakresie zostały ustalone w ww. uchwałach zarządu. Ponadto poinformowała, że wydane zostanie zarządzenie w sprawie zasad oraz procedur przyjmowania oraz rozpatrywania wniosków, które będzie obowiązywać od 1 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 320-321)

1.7. Dyrektor Centrum nie wydawała dokumentów wewnętrznych określających sposób wykonywania zadań wynikających z realizacji ustawy o rehabilitacji. Wyjaśniła, że sprawy związane z realizacją ustawy o rehabilitacji są uregulowane w: regulaminie organizacyjnym PCPR²⁵, statucie Centrum²⁶, zakresach czynności trzech pracowników PCPR oraz w polityce rachunkowości²⁷.

Zgodnie z § 2 statutu, Centrum realizuje z ramienia powiatu m.in. zadania z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Zadania powyższe zostały powierzone wyodrębnionemu w strukturze organizacyjnej PCPR Zespołowi ds. Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Centrum, do zadań tego zespołu należy m.in. podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności oraz rozpatrywanie pod względem formalno-prawnym oraz merytoryczne opiniowanie wniosków o dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, a także realizacja programów celowych zleconych przez PFRON.

Zakresy obowiązków trzech pracowników odpowiedzialnych w latach 2021-2023 za realizację zadań związanych z rehabilitacją społeczną osób z niepełnosprawnościami, w tym z dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, były spójne z zadaniami określonym w regulaminie organizacyjnym.

W latach 2021-2023 zadania w zakresie rehabilitacji społecznej wykonywały trzy osoby, z tego jedna zajmowała się m.in. przyjmowaniem, analizą i rejestracją wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i pomocnicze. Jedna osoba wykonywała również zadania dotyczące programu „Aktywny samorząd”.

W trakcie kontroli NIK, z dniem 11 października 2023 r., jednemu pracownikowi powierzono dodatkowo zadania w zakresie przyjmowania, rejestrowania i wprowadzania do Systemu Obsługi Wsparcia²⁸ wniosków o udzielenie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

(akta kontroli str. 13-49, 50-72 i 321)

Dyrektor Centrum stwierdziła, iż na bieżąco dokonywała oceny jakości pracy pracowników PCPR zajmujących się zadaniami z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym także terminowości realizacji zadań przewidzianych przez ustawę o rehabilitacji. Ponadto, w listopadzie 2021 r., dokonała oceny kwalifikacyjnej pracownika PCPR, który od 2018 r., jako jedyny zajmuje się m.in. przyjmowaniem, analizą i rejestracją wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i pomocnicze.

W związku z tym, że w Centrum na podstawie umowy o pracę na pełnym etacie pracuje tylko osiem osób, według dyrektora, brak było zasadności dokonywania odrębnych

²⁵ Przyjętym uchwałą Zarządu Powiatu w Przysusze nr 23/2015 z dnia 31 marca 2015 r., który został zmieniony uchwałami Zarządu nr: 93/2015 z 27 sierpnia 2015 r. i 40/2021 z 29 kwietnia 2021 r.

²⁶ Przyjętym uchwałą Rady Powiatu nr XII/107/2012 z dnia 15 lutego 2012 r., który został zmieniony uchwałą Rady nr VI/64/2015 z dnia 16 września 2015 r.

²⁷ Wprowadzonej zarządzeniem Dyrektora PCPR nr 4/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r.

²⁸ Dalej także: SOW.

analiz stanu zatrudnienia osób zajmujących się rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 453-457)

1.8. W ocenie Dyrektora Centrum zasoby kadrowe zaangażowane do realizacji zadań w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze są wystarczające. Od czasu wprowadzenia SOW, realizacja tych zadań jest bardziej czasochłonna, ponieważ wnioski są przyjmowane w wersji papierowej i po ich weryfikacji pod względem formalnym są wprowadzane do tego systemu.

(akta kontroli str. 322)

1.9. W wyniku przeprowadzonego przez biegłego audytu strony internetowej PCPR stwierdzono kilka uchybień wynikających z niezachowania niektórych wymagań, jakie powinna spełniać strona internetowa i aplikacja mobilna podmiotu publicznego, określonych w ustawie o dostępności cyfrowej oraz niektórych wytycznych dla dostępności internetowej. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 402-409)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono, że strona internetowa PCPR nie zapewnia w pełni dostępności cyfrowej w sposób określony wytycznymi WCAG 2.1. na poziomie AA i posiada w stopniu umiarkowanym błędy naruszające zasadę postrzegalności, funkcjonalności i kompatybilności. Ponadto PCPR nie wywiązał się z obowiązku dokonywania przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności, stosownie do art. 11 ustawy o dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 402-409)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że PCPR prowadzi stronę internetową samodzielnie od marca 2021 r. Wszystkie informacje wprowadzane są na stronę przez pracowników, którzy nie posiadają specjalistycznej wiedzy informatycznej. Wybierając wykonawcę, który udostępnił pakiet strony, PCPR zakładało, że strona internetowa będzie dostosowana do wszystkich wymogów określonych w ustawie o dostępności cyfrowej oraz wytycznych WCAG, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności dla osób niepełnosprawnych, informacji dotyczących dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Po otrzymaniu sprawozdania z badania biegłego, PCPR zgłosiło problem do wykonawcy strony internetowej, który potwierdził niezwłoczne dostosowanie strony internetowej PCPR do wszystkich ww. wymogów. PCPR zobowiązuje się do monitorowania oraz aktualizowania swojej strony internetowej zgodnie z wszystkimi obowiązującymi wymogami.

(akta kontroli str. 412)

OCENA CZĄSTKOWA

PCPR aktywnie pozyskiwało wiedzę na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami zamieszkałymi na terenie jego działania, niezbędną do przygotowania propozycji podziału środków z PFRON zapewniającej efektywne ich wykorzystanie. Przyjęte rozwiązania organizacyjne zapewniły prawidłowe gospodarowanie środkami PFRON w zakresie objętym kontrolą. PCPR na bieżąco monitorowało stopień wykorzystania środków Funduszu w trakcie roku, biorąc pod uwagę bieżące i przewidywane potrzeby w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Strona internetowa PCPR nie była natomiast dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ponieważ nie spełniała niektórych wymogów określonych w ustawie o dostępności cyfrowej.

2. Wykonywanie zadań związanych z dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2021-2023 (do 30 września) do Centrum wpłynęło 735 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (wszystkie w formie papierowej) na łączną kwotę 1 276,7 tys. zł²⁹, z czego w:

- 2021 r. – 251 na kwotę 350,0 tys. zł, dofinansowanie wypłacono w odniesieniu do 192 wniosków na kwotę 243,9 tys. zł. Dwóch wnioskodawców zrezygnowało z dofinansowania, jeden zmarł, a 56 wniosków na łączną kwotę 89,3 tys. zł zostało rozpatrzonych negatywnie, mimo że spełniały one wymogi formalne, z uwagi na brak środków finansowych;
- 2022 r. – 245 na kwotę 454,4 tys. zł, dofinansowanie wypłacono w odniesieniu do 176 wniosków na kwotę 217,1 tys. zł. Pięciu wnioskodawców zrezygnowało z dofinansowania, 11 zmarło, a 53 wniosków na łączną kwotę 93,2 tys. zł zostało rozpatrzonych negatywnie, mimo że spełniały one wymogi formalne, z uwagi na brak środków finansowych;
- 2023 (do 30 września) – 239 na kwotę 472,3 tys. zł, dofinansowanie wypłacono w odniesieniu do 181 wniosków na kwotę 223,8 tys. zł. Trzech wnioskodawców zrezygnowało z dofinansowania, 6 zmarło, a 49 wniosków nie zostało jeszcze rozpatrzonych (na łączną kwotę 78,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 359-371)

W latach 2021-2023 (do 30 września) do Centrum wpłynęło 17 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny³⁰ na łączną kwotę 49,5 tys. zł³¹, z czego w:

- 2021 r. trzy na kwotę 6,7 tys. zł, dofinansowanie wypłacono w kwocie 5,9 tys. zł;
- 2022 sześć na kwotę 14,7 tys. zł, dofinansowanie wypłacono do pięciu wniosków na kwotę 10,0 tys. zł. Jeden wnioskodawca zrezygnował z dofinansowania przed rozpatrzeniem wniosku pod względem formalnym;
- 2023 (do 30 września) osiem na kwotę 28,1 tys. zł, dofinansowanie wypłacono do sześciu wniosków na kwotę 12,8 tys. zł. Dwóch wnioskodawców zrezygnowało z dofinansowania.

Ze wszystkimi wnioskodawcami, którzy skorzystali z dofinansowania, zawarto umowy o dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego ze środków PFRON. Jeden wniosek został rozpatrzony negatywnie na skutek błędów formalnych³².

W 2021 r. ostatni przelew środków z tytułu dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny został dokonany 21 grudnia 2021 r., z tytułu dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 6 grudnia 2021 r. W 2022 r. było to odpowiednio: 27 grudnia i 4 listopada 2022 r., zaś w 2023 r. (do 30 września) odpowiednio: 26 września i 25 września 2023 r.

(akta kontroli str. 393-395 i 441-443)

2.2. Centrum PCPR, po otrzymaniu z PFRON, za pośrednictwem starosty informacji o wysokości przyznanych środków Funduszu na realizację zadań określonych ustawą

²⁹ Z tego wypłacono dofinansowanie do 549 wniosków na łączną kwotę 684,8 tys. zł.

³⁰ W tym 16 w formie papierowej, a jeden w formie elektronicznej w systemie SOW, który zawierał błędy formalne i został przekazany wnioskodawcy do poprawy, ale wnioskodawca zrezygnował z dofinansowania.

³¹ Z tego wypłacono dofinansowanie do 14 wniosków na łączną kwotę 28,7 tys. zł.

³² We wniosku nr PCPR.61110.7.2023 z dnia 9 sierpnia 2023 r. podano błędny adres zamieszkania i stopień niepełnosprawności, błędą liczbę osób w gospodarstwie oraz źle obliczono kwota dofinansowania. Wnioskodawca nie poprawił ww. błędów i zrezygnował z dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.

rehabilitacji, niezwłocznie podejmowało działania polegające na przygotowaniu projektów uchwał rady powiatu w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowanych przez powiat ze środków PFRON. Projekt tego aktu był przekazywany mailem do Biura Rady Starostwa Powiatowego w Przysusze lub dostarczany osobiście przez pracownika PCPR. I tak:

- w 2021 r. pismo informujące o wysokości środków Funduszu PCPR otrzymało 18 lutego 2021 r., projekt uchwały przekazano do Biura Rady 4 marca 2021 r., uchwała została podjęta 18 marca 2021 r.³³;
- w 2022 r. pismo o wysokości środków Funduszu PCPR otrzymało 17 lutego 2022 r., projekt uchwały przekazano do Biura Rady 4 marca 2022 r., uchwała została podjęta 24 marca 2022 r.³⁴;
- w 2023 r. pismo o wysokości środków Funduszu PCPR otrzymało 16 lutego 2023 r., projekt uchwały był przekazany do Biura Rady 10 marca 2023 r., uchwała została podjęta 30 marca 2023 r.³⁵

(akta kontroli str. 80-93, 136-145, 186-195 i 387)

W latach objętych kontrolą, Centrum dokonywało wypłat z tytułu dofinansowania ze środków PFRON po otrzymaniu informacji z Funduszu o wysokości przyznaných środków oraz po podjęciu przez radę i zarząd powiatu stosownych uchwał dotyczących dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej. I tak pierwsze wypłaty zostały przekazane w:

- w 2021 r. 18 wnioskodawcom w dniu 19 kwietnia, tj. po 55 dniach od otrzymania przez powiat informacji z PFRON,
- w 2022 r. 12 wnioskodawcom w dniu 12 kwietnia, tj. po 48 dniach od otrzymania informacji,
- w 2023 r. 9 wnioskodawcom w dniu 17 kwietnia, tj. po 53 dniach od otrzymania informacji.

(akta kontroli str. 233, 243, 253)

Na pytanie czy w PCPR brano pod uwagę rozwiązanie polegające na podejmowaniu przez radę powiatu już w styczniu uchwały w sprawie podziału środków i występowaniu w wnioskach do PFRON o przekazanie środków w formie zaliczki i dlaczego nie korzystano z takiej formy zachowania ciągłości finansowania, pozwalającej na równomierne wypłacanie dofinansowania, a także umożliwiające szybkie rozpatrywanie wniosków złożonych od początku roku, dyrektor Centrum stwierdziła, że w świetle ustawy o rehabilitacji nie jest możliwe rozstrzygnięcie przez radę powiatu sposobu przeznaczenia środków określonych w art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, przed otrzymaniem przez powiat informacji o wysokości środków PFRON, przyznaných wg algorytmu, z przeznaczeniem na realizację zadań określonych w ww. ustawie, a wydatkowanie środków publicznych na wsparcie osób z niepełnosprawnościami bez odpowiedniego upoważnienia w drodze uchwały samorządu powiatowego, stanowiłoby naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Według dyrektora, możliwość zaliczkowej wypłaty środków na podstawie § 7 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu

³³ Uchwała Nr XV/136/2021 Rady Powiatu w Przysusze z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na 2021 rok realizowanych przez Powiat Przysuski ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

³⁴ Uchwała Nr XXI/180/2022 Rady Powiatu w Przysusze z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na 2022 r. realizowanych przez Powiat Przysuski ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

³⁵ Uchwała Nr XXIX/228/2023 Rady Powiatu z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na 2023 rok realizowanych przez Powiat Przysuski ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³⁶ odnosi się do zadań już realizowanych przez samorządy powiatowe, co wyklucza możliwość skorzystania z tych środków przed podjęciem przez samorząd powiatowy uchwały co do wyboru zadań określonych w art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c ustawy o rehabilitacji.

(akta kontroli str. 410-411)

2.3. Centrum prowadziło działania informacyjne mające na celu dotarcie do osób z niepełnosprawnościami mogących skorzystać ze wsparcia w ramach realizowanych zadań w zakresie rehabilitacji społecznej, zamieszczając na stronie internetowej PCPR <https://przysucha.naszepcpr.pl>, informacje dotyczące realizowanych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej oraz warunki jakie należy spełnić, aby otrzymać dofinansowanie ze środków PFRON, a także formularze wniosków oraz wymagane załączniki. Ponadto na stronie internetowej podano adres siedziby Centrum, numer telefonu i adres email, gdzie można było uzyskać szczegółowe informacje dotyczące zakresu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością. Dane powyższe były umieszczone także na tablicy ogłoszeń PCPR. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że pracownicy Centrum udzielali osobiście, telefonicznie oraz drogą e-mailową informacji o możliwościach dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny. Natomiast na stronie internetowej Starostwa umieszczone były uchwały Zarządu Powiatu w sprawie zasad oraz wysokości dofinansowania do poszczególnych form pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 388 i 458-462)

2.4. W wyniku szczegółowego badania 60 (po 20 z każdego roku) wybranych wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz wszystkich (łącznie 17) wniosków złożonych w latach 2021-2023 (do 30 września) o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny ustalono, że:

- wszystkie wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zawierały informacje określone w § 11 ust. 1 pkt 1-4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³⁷
- wszystkie wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zawierały informacje określone w § 11 ust. 1 pkt 1-5, 6, 7, 11 i 12 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON;
- wszystkie osoby ubiegające się o dofinansowanie spełniały wymogi określone w § 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, tj. w zakresie uzyskanego dochodu;
- do wszystkich wniosków dołączone były załączniki określone w § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, a do 33 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dodatkowo dołączone były załączniki określone w § 11 ust. 4 pkt 2;
- wszystkie wnioski złożone w formie papierowej (76) były zgodne z wzorami określonymi przez Dyrektora Centrum³⁸ (wzory wniosków były dostępne na stronie internetowej w formacie umożliwiającym jego pobranie oraz w formie papierowej w siedzibie Centrum), a jeden wniosek został złożony w systemie SOW;
- wnioski były składane bez żadnych ograniczeń czasowych;

³⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1605, ze zm.

³⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 926, dalej: rozporządzenie w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON.

³⁸ W latach 2021-2022, a w 2023 r. obowiązywał wzór wniosku ustalony przez PCPR w systemie SOW.

- w jednym wniosku, o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wystąpiły uchybienia, dlatego Centrum, zgodnie § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, poinformowało wnioskującego o konieczności ich usunięcia w terminie 30 dni oraz o ewentualnym skutku ich nieusunięcia w postaci pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia;
- we wnioskach nie wystąpiła konieczność zwracania się do wnioskodawców o dodatkowe wyjaśnienia lub dostarczenie niezbędnych dokumentów, stosownie do § 12 ust. 4 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON;
- na 77 wniosków objętych badaniem tylko 12 zostało rozpatrzonych w terminie określonym w § 12 ust. 3a rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, tj. w terminie 30 dni od złożenia kompletnego wniosku. Pozostałych 65 wniosków zostało rozpatrzonych nieterminowo, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- 75 wnioskodawców poinformowano o sposobie rozpatrzenia wniosku w terminie określonym w § 12 ust. 3b rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, tj. w ciągu 7 dni od dnia rozpatrzenia kompletnego wniosku. Dwóch wnioskodawców, nie poinformowano o rozpatrzeniu ich wniosków, ponieważ zrezygnowali oni z dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny;
- w przypadku 33 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, w których wystąpiła konieczność przekazania dofinansowania na konto świadczeniodawcy realizującego zlecenie, Centrum przelało środki na rachunek sprzedawców, w terminie określonym w § 12 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, tj. w ciągu 10 dni od dnia otrzymania wymaganych dokumentów;
- Centrum nie informowało wnioskodawców o prawie odwołania się od sposobu rozstrzygnięcia wniosków.

(akta kontroli str. 441-448)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że w pismach Centrum informujących wnioskodawców o rozpatrzeniu wniosków nie było zapisu o możliwości odwołania się od negatywnego rozpatrzenia wniosku, ponieważ zgodnie z §12 ust. 3a i 3b rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, właściwy organ samorządu powiatowego jest zobowiązany do rozpatrzenia wniosku o udzielenie dofinansowania w terminie 30 dni, a następnie przekazania wnioskodawcy informacji o sposobie rozpoznania wniosku w terminie 7 dni. Z ww. rozporządzenia oraz z ustawy o rehabilitacji nie wynika konieczność wydawania decyzji administracyjnych w sprawie przyznania lub nieprzyznania dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, których elementem byłoby pouczenie o możliwości odwołania się od rozstrzygnięcia wydanego przez PCPR. W standardach realizacji przez samorząd powiatowy zadań finansowanych ze środków PFRON, opracowanych na zlecenie PFRON i przekazanych samorządom powiatowym w celu ujednoczenia praktyki rozpoznawania wniosków, wskazano także, iż w przypadku braku możliwości pozytywnego rozpoznania wniosku o udzielenie dofinansowania ze względu na brak środków finansowych na realizację zadania w momencie rozpoznawania wniosku, informacja o nieudzieleniu dofinansowania nie ma charakteru ostatecznego, gdyż w przypadku przyznania powiatowi kolejnej puli środków z PFRON, powinien on ponownie rozpoznać już złożone wnioski o udzielenie dofinansowania, których negatywne załatwienie wynikało wyłącznie z powodu braku środków finansowych na udzielenie dofinansowania, w momencie jego pierwotnego rozpoznawania. Z tego względu w informacji o sposobie rozpoznania wniosku nie wskazywano sposobu

zakwestionowania tego rozstrzygnięcia. Informacja o sposobie procedowania wniosku, w tym także informacja o możliwości zakwestionowania sposobu rozstrzygnięcia wniosku oraz przyznania dofinansowania z dodatkowej puli środków przekazanych powiatowi przez PFRON, była każdorazowo przekazywana wnioskodawcom ustnie przez pracowników Centrum ubiegającym się o dofinansowanie w toku przyjmowania wniosku.

(akta kontroli str. 452-453)

W latach 2021-2023 do PCPR nie wpłynęły skargi od osób składających wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, nie wystąpiły również przypadki nieprzyjęcia wniosku o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, a osoby z niepełnosprawnościami mogły składać wnioski w każdym czasie.

(akta kontroli str. 453 i 463-464)

2.5. Wszystkie wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, które wpłynęły do Centrum w okresie od 1 stycznia do 30 września 2023 r. (239 wniosków), zostało złożone w formie papierowej, a następnie wprowadzone do systemu SOW. W wyniku badania wybranych 25 wniosków stwierdzono, że zostały one wprowadzone do systemu SOW w dniu ich złożenia do PCPR.

(akta kontroli str. 434-439)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono, że w przypadku 58 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, spośród 60 objętych badaniem, zostało rozpatrzonych z opóźnieniem wynoszącym od 12 do 88 dni w stosunku do terminu określonego w § 12 ust. 3a rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON, zgodnie z którym wnioski o dofinansowanie ze środków Funduszu powinny być rozpatrzone w ciągu 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. Ponadto 7 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, spośród 17 złożonych w okresie objętym kontrolą, zostało rozpatrzonych z opóźnieniem od 26 do 89 dni w stosunku do terminu określonego w wyżej przywołanym przepisie.

(akta kontroli str. 441-448)

Dyrektora Centrum wyjaśniła, że główną przyczyną nieterminowego rozpatrywania ww. wniosków była przyjęta dotychczas w Centrum praktyka rozpatrywania wniosków i informowania wnioskodawców o sposobie rozpatrzenia wniosku, w momencie, gdy Centrum miało zabezpieczone środki na wypłatę dofinansowania, tj. gdy wnioskowane środki finansowe z PFRON zostały przekazane na wyodrębniony rachunek bankowy Powiatu. Ponadto wyjaśniła, że wnioski składane w I kwartale każdego roku, były rozpatrywane w terminie dłuższym niż 30 dni, ponieważ informacja z PFRON o wysokości przyznanych środków wpływała do powiatu dopiero pod koniec lutego każdego roku. Z kolei organy powiatu podejmowały uchwały w sprawie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zasad i wysokości dofinansowania poszczególnych zadań pod koniec marca każdego roku. Ponadto dyrektor Centrum poinformowała, że w trakcie kontroli NIK, w celu terminowego rozpatrywania wniosków, wydała polecenie, aby wnioski były rozpatrywane sukcesywnie i bez zbędnej zwłoki, zgodnie z kolejnością złożenia. Ponadto od 11 października 2023 r. przyjmowaniem i rozpatrywaniem wniosków zajmuje się dodatkowo także inna pracownica Centrum.

(akta kontroli str. 411-412 i 419)

OCENA CZĄSTKOWA

Wdrożone w Centrum rozwiązania zapewniały właściwą realizację zadań w zakresie przyjmowania i rozpatrywania wniosków, zapewniając obiektywizm i transparentność tego procesu. Wnioski były prawidłowo analizowane i weryfikowane, a wypłat dofinansowania dokonywano bez zbędnej zwłoki. Centrum prowadziło działania informacyjne mające na celu dotarcie do jak najszerszego grona osób z niepełnosprawnościami mogących skorzystać ze wsparcia w ramach realizowanych zadań, w tym dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Stwierdzone jednocześnie liczne przypadki niedochowania terminów rozpatrzenia wniosków, częściowo spowodowane brakiem środków PFRON.

IV. Wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Podjęcie działań mających na celu dostosowanie strony internetowej PCPR do wszystkich wymogów określonych w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz wytycznych WCAG 2.1.
2. Terminowe rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 07 grudnia 2023 r.

Kontroler
Jan Sulima
Główny specjalista kontroli państwowej
/–/

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
W Warszawie
z up.
Wiesława Bronisz
p. o. Wicedyrektora

/–/

